SKY 103 İKTİSAT I
PİYASA DENGESİ

Doç.Dr.Gülbiye Y. YAŞAR

Fazla, Noksan Ve Piyasa Dengesi

- Arz Fazlası (Excess Supply);
  - Arz Edilen Miktarın Talep Edilen Miktarı Aşan Kısmı.
- Talep Fazlası (Excess Demand) Veya Noksan (Shortage)
  - Talep Edilen Miktarın Arz Edilen Miktarı Aşan Kısmı.
- Piyasa Dengesi (Market Equilibrium);
  - Talep Edilen Miktarın Arz Edilen Miktara Eşit Olduğu Durum.

Fazla, Noksan Ve Denge

Fiyat (TL)	Arz Edilen Toplam Miktar	Talep Edilen Toplam Miktar	Fazla, Noksan ve Denge
6	13	0	+13
5	12	2	+10
4	10	4	+6
3	7	7	Denge
2	4	11	-7
1	1	16	-15
0.75	0	17	-17

Fazla, Noksan ve Denge (Hafta Başına Buğday/Ton)

Fazla, Noksan Ve Piyasa Dengesi

- Denge Fiyatı (E.Price)-Piyasa Fiyatı (M.Price)-Piyasayı Temizleyen Fiyat(M.C.Price);
  - Piyasa Dengesinin Gerçekleştiği Fiyat Düzeyi.
- Denge Miktarı (Equilibrium Quantity);
  - Piyasa Fiyatından Alınıp Satılan Mal Miktarı.
- Arz Ve Talep Eğrilerinin Kesiştiği Noktada Piyasa Dengededir.
- Fiyat Denge Fiyatından Farklı Olduğunda;
  - Piyasada Fazla Veya Noksan Vardır.

Piyasa Dengesi

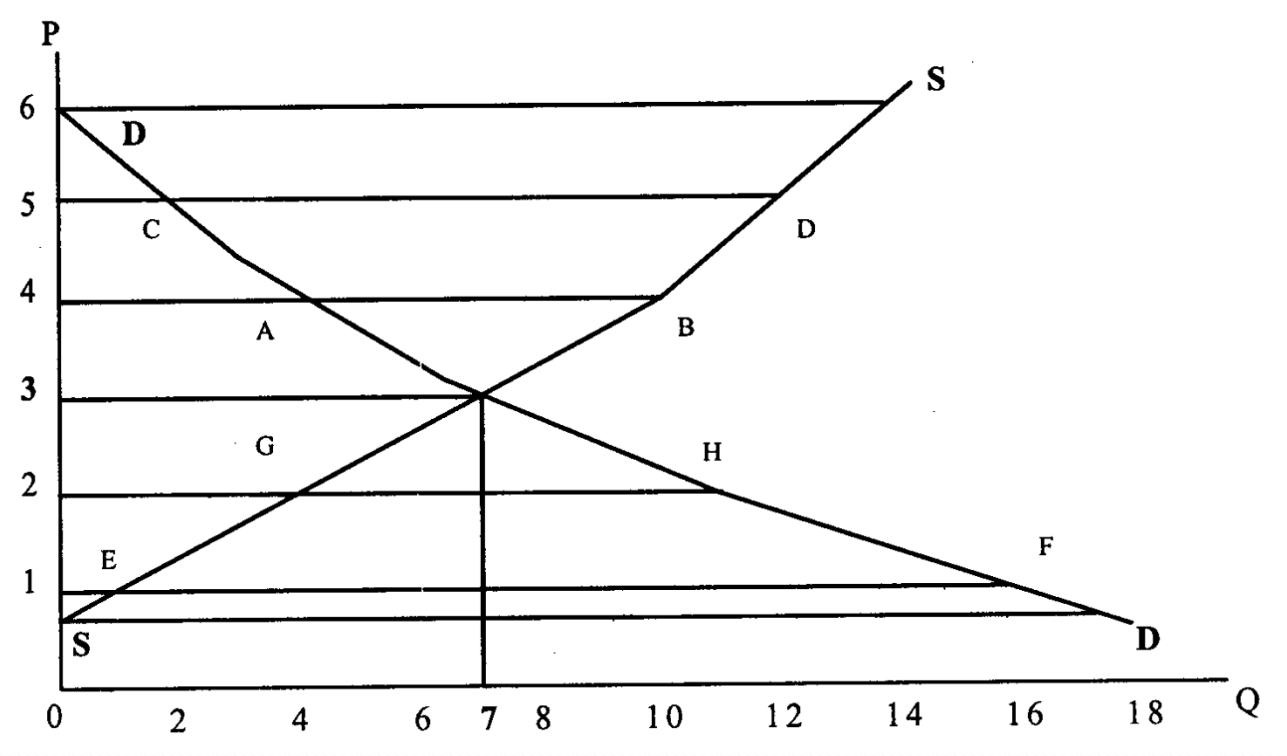

3 TL-7 Ton Buğday Bileşiminde Piyasa Dengededir.

Piyasa Dengesinin Sağlanması

- Fiyat > Denge Fiyatı ↔ Fazla
  - Fiyat-Fazla Ölçülerinin Birbirini Tutması İle Denge Fiyatına Ulaşılır.
- Fiyat < Denge Fiyatı ↔ Noksan
  - Fiyat-Noksan Ölçülerinin Birbirini Tutması İle Denge Fiyatına Ulaşılır.
- Denge Fiyatı, Arz Ve Talep Denklemleriyle Hesaplanır.

Piyasa Dengesinin Sağlanması

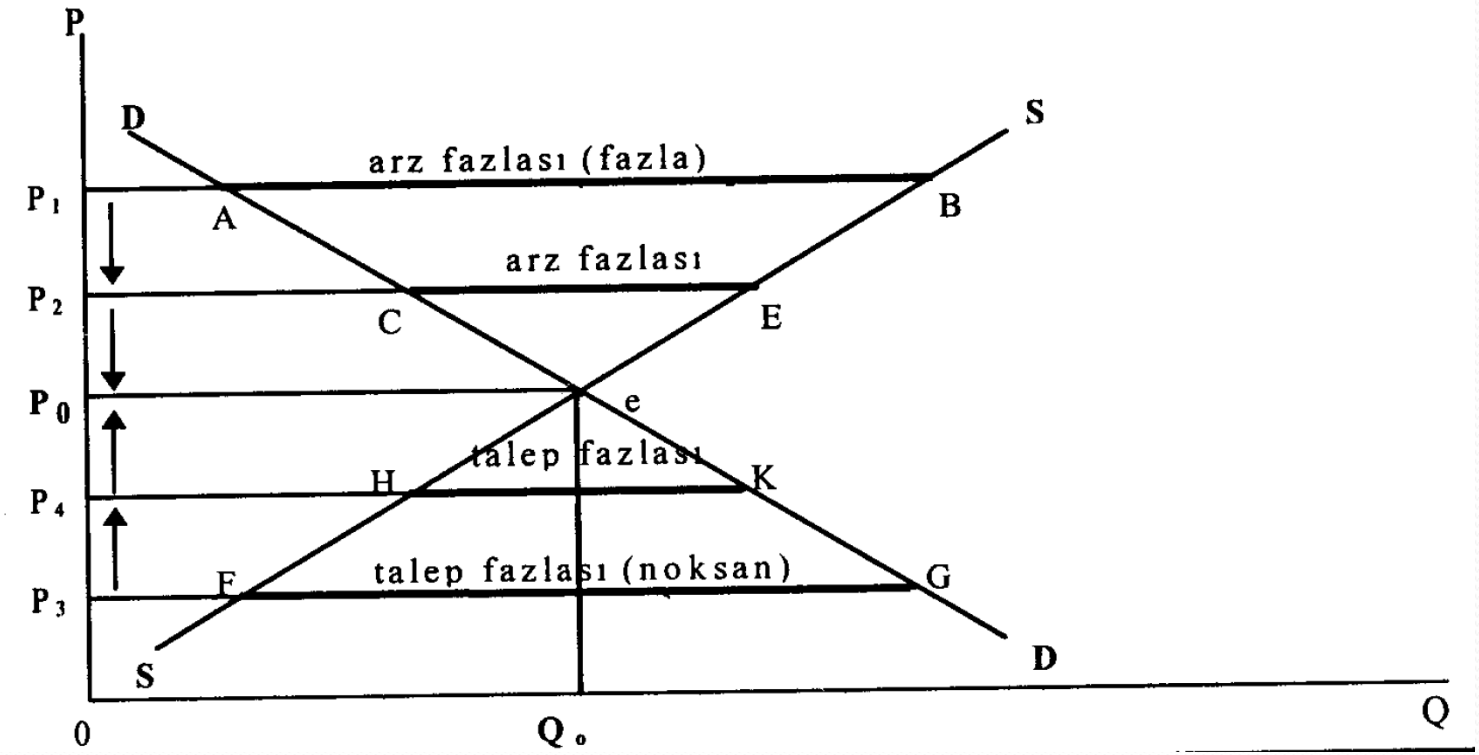

Piyasa Dengesinin Değişmesi

- Arz Ve Talep, Piyasa Dengesini Beraber Belirler.
- Piyasa Dengesindeki Değişme İçin Tek Birinin Değişmesi Yeterlidir.

Talebin Değişmesi

- Arz Sabitken Talebin Azalması;
  - Denge Fiyatının Ve Miktarının Azalmasına Yol Açar.
  - Değişimin Arkasındaki Neden: Arz Fazlası
  - Arz Fazlası;
    - Fiyat ↓ ↔ Arz Edilen Miktarın ↓
    - Talebin ↑ Yol Açar.
- Arz Sabitken Talebin Artması Durumunda;
  - Bu Değişimlerin Tersi Gerçekleşir.

Talebin Değişmesi

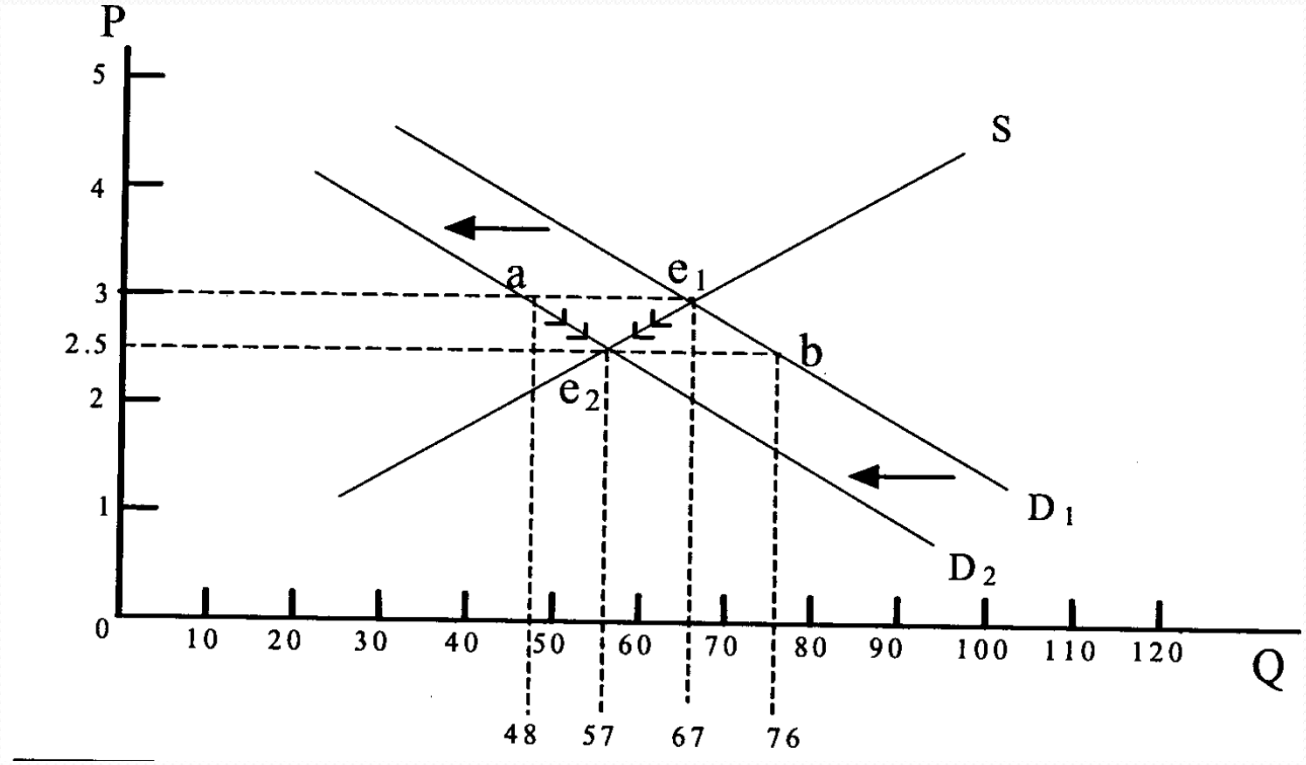

Başlangıçta Piyasa Dengesi 3 TL-67 Birim Mal Bileşiminde.
Talep Azaldığında Eğri D_1'den D_2'ye gelir. Piyasa Dengesi Artık 2.5 TL-57 Birim Mal Bileşimindedir.

Arzın Değişmesi

- Talep Sabitken Arzın Azalması;
  - Denge Fiyatının Artmasına, Denge Miktarının Azalmasına Yol Açar.
  - Değişimin Arkasındaki Neden: Talep Fazlası
  - Talep Fazlası;
    - Fiyat ↑ ↔ Arz Edilen Miktarın ↑
    - Talebin ↓ Yol Açar.
- Talep Sabitken Arzın Artması Durumunda;
  - Bu Değişimlerin Tersi Gerçekleşir.

Arzın Değişmesi

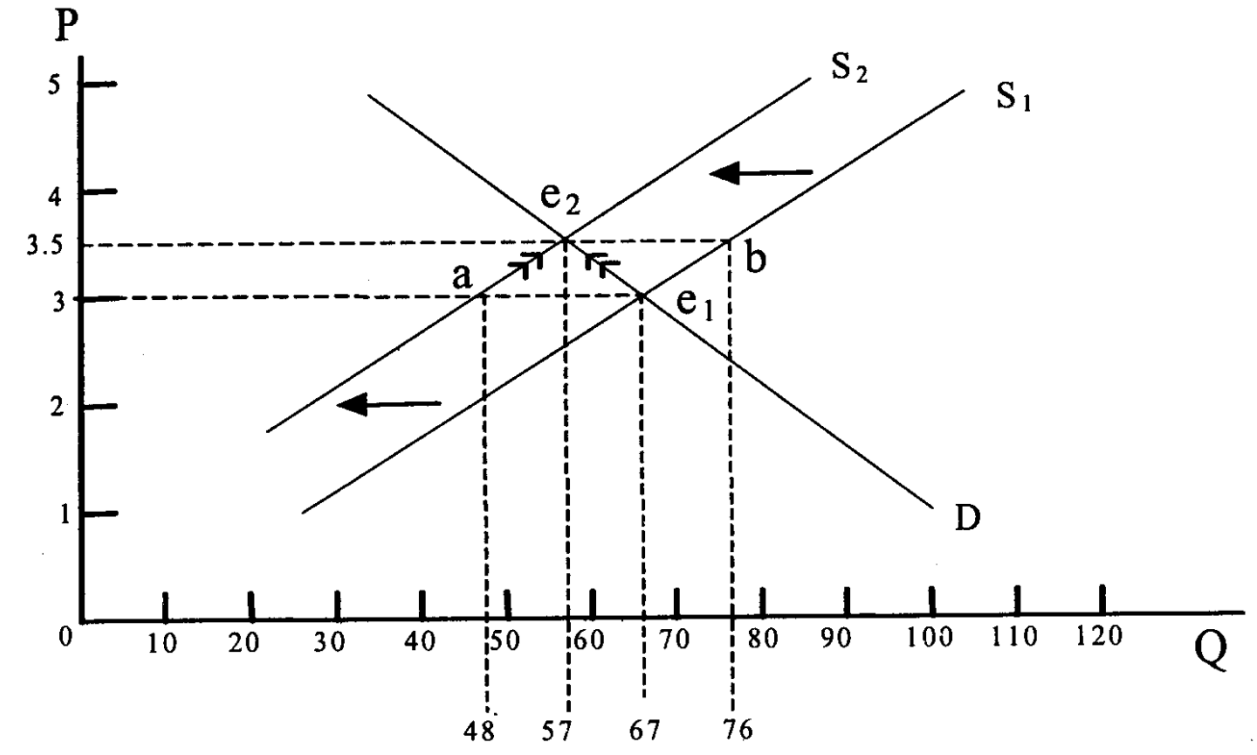

Başlangıçta Piyasa Dengesi 3 TL-67 Birim Mal Bileşiminde.
Arz Azaldığında Eğri S_1'den S_2'ye gelir. Piyasa Dengesi Artık 3.5 TL-57 Birim Mal Bileşimindedir.

Arzın ve Talebin Birlikte Değişmesi

- Arz Ve Talep Birlikte Arttığında;
  - Talepteki Artış > Arzdaki Artış İse;
    - Denge Fiyatı Artar.
  - Arzdaki Artış > Talepteki Artış İse;
    - Denge Fiyatı Azalır.
- Arz Ve Talep Birlikte Arttığında Piyasa Fiyatının Değişmemesi De Mümkündür.

Arzın ve Talebin Birlikte Değişmesi

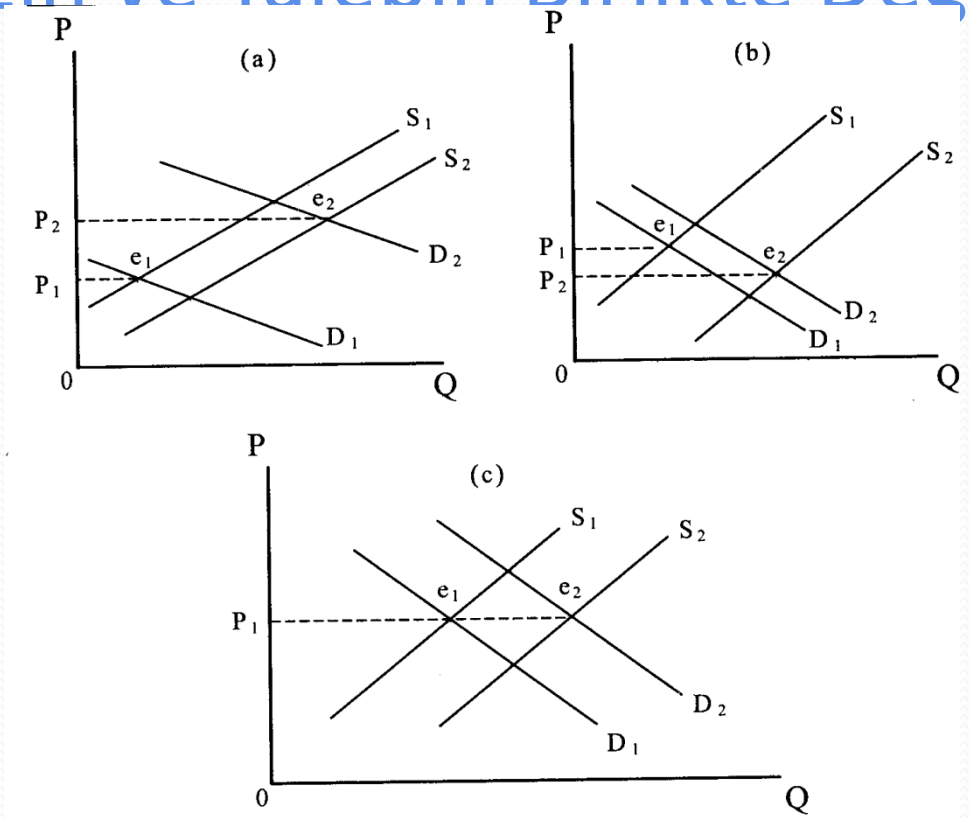

Arz Artarken Talep Azalırsa, Denge Fiyatı Düşer.
Arz Azalırken Talep Artarsa, Denge Fiyatı Yükselir.

Arz Ve Talep Analizinin Bazı Uygulamaları

- Hisse Senedi Piyasası
  - S_1 Ve D_1 Vestel H.S.'Nin Başlangıçtaki Arz Ve Talep Eğrileri
  - Başlangıçtaki Denge Fiyatı Ve Miktarı P_1 Ve Q_1
  - Yatırımcılar: Kar Ve Fiyat Artışı Beklemekte
  - Arz ↓ve Talep↑
  - Bu Ters Yönde Değişim Vestel H.S.'Nin Denge Fiyatını P_2'ye, Denge Miktarını Q_2'ye Yükseltir.

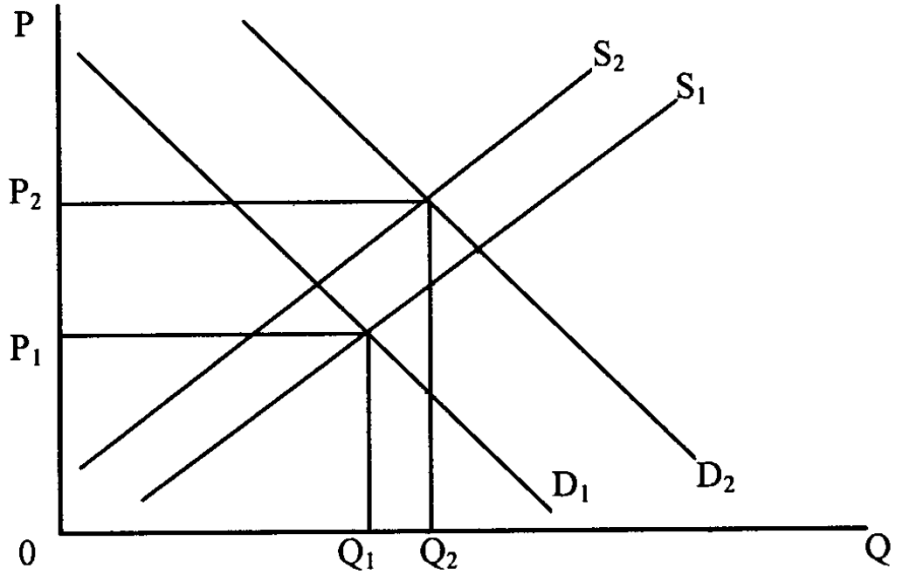

Arz Ve Talep Analizinin Bazı Uygulamaları

- Sağlık Sigortası ve Talep
  - D_1 Sağlık Harcamalarının Kişilerce Ödendiği Durumdaki Sağlık Hizmetleri Talep Eğrisi,
  - Özel Sağlık Sigortası Öncesi, Piyasa Fiyatı P_1 İken Talep Edilen Sağlık Hizmetleri Miktarı Q_1,
  - Özel Sağlık Sigortası Sonrasında Sağlık Hizmetlerinin Denge Fiyatı P_2 Ve Denge Miktarı Q_2'dir,
  - D_2 Özel Sağlık Sigortasının Olduğu Durumdaki Sağlık Hizmetleri Talep Eğrisi.

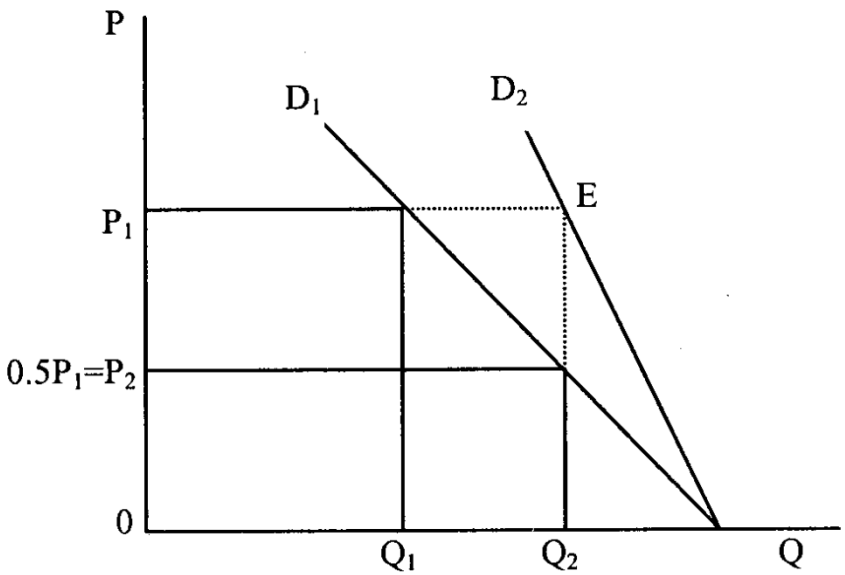

Arz Ve Talep Analizinin Bazı Uygulamaları

- Sağlık Sigortası ve Talep
  - Sigorta Öncesi Denge, S (Sağlık Hizmetleri Arz Eğrisi) İle D_1 (Özel Sağlık Sigortasının Olmadığı Durumdaki Talep Eğrisi)in Kesiştiği E'de Sağlanır.
  - Sigorta Sonrası Denge, S (Sağlık Hizmetleri Arz Eğrisi) İle D_2 (Özel Sağlık Sigortasının Olmadığı Durumdaki Talep Eğrisi)in Kesiştiği F'de Sağlanır.
  - Özel Sağlık Sigortası Sağlık Harcamalarının Yükselmesine Yol Açmıştır.

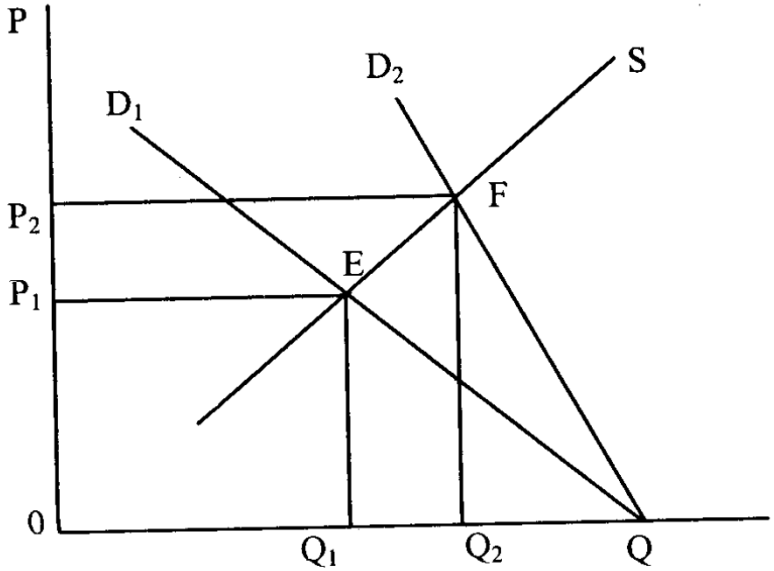

Kaynaklar

- Erdal Ünsal (2010), İktisada Giriş, İmaj Yayınevi, Ankara.
- Nazım Kadri Ekinci (2010), Modern Mikro İktisat, Efil Yayınevi, Ankara.
- A. Koutsoyiannis (1997), Modern Mikro İktisat, Çev:Muzaffer Sarımeşeli, Gazi Kitabevi, Ankara.

Teşekkürler..